

УДК 005:004:51

Н. Потапова, канд. екон. наук, доц.

О. Зелінська, канд. екон. наук к.т.н., доц.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Україна

СИСТЕМА ОЦІНКИ ЯКОСТІ В МЕЖАХ УПРАВЛІННЯ ІТ-ПРОЄКТАМИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЛОГІСТИКИ

N.Potapova, Ph.D.; Assoc. Prof.

O. Zelinska, Ph.D.; Assoc. Prof.

Vasyl' Stus Donetsk National University, Ukraine

SYSTEM FOR EVALUATING QUALITY IN THE MANAGEMENT OF IT PROJECTS IN INFORMATION LOGISTICS

В умовах конкуренції на ринках продукції галузі інформаційних технологій особливо гостро постає питання виграшу уваги споживача. Споживча цінність ІТ-продукту відіграє в отриманні прибутку вирішальну роль, оскільки формується за рахунок очікувань споживача на задоволення різноманітних потреб. Такі потреби можуть обґрунтовуватись, як ціновими так і якісними технологічними критеріями при оцінюванні продукції за багатьма ознаками, однією із яких є якість. Тому, в межах ІТ-проектів інформаційної логістики найбільша увага приділяється розробці критеріїв якості та оголошенню стандартів в межах їх організації.

ІТ-компанія, яка орієнтована на розробку якісного продукту формує ідеологію якості, чим не тільки встановлює відповідний рівень корпоративної культури, а й розробляє бізнес-процеси, які здатні сприяти зростанню цінності продукту зі сторони замовників. Якість це ознака продукції, яку можна трактувати як можливість задоволення очікуваних вимог замовника. [1]

Орієнтуючись на якість, ІТ-проект реалізується в межах системи управління якістю. Тобто, організація управління ІТ-проектом охоплює створення функціоналу процесів, які мають чітко ідентифіковані цілі та потреби в ресурсах, для їх досягнення. Невід'ємною характеристикою таких проектів є оцінка ризиків наслідків прийняття рішень та можливостей щодо їх усунення. Процесний підхід в управлінні якістю полягає в тому, що їх узгодженість та передбачуваність досягають більш результативних та ефективних рішень, в межах діяльності. Діяльність скеровують як взаємопов'язані процеси, які функціонують як цілісна система. Отримувати при цьому вигоди [1]:

- підвищення здатності зосереджувати зусилля на ключових процесах і можливостях для поліпшення; послідовні та передбачувані результати в системі узгоджених процесів;
- оптимізована дієвість завдяки результативному керуванню процесами, ефективному використанню ресурсів і зниженню міжфункціональних бар'єрів;
- забезпечена змога організації формувати довіру зацікавлених сторін в її послідовності, результативності та ефективності.

Зазначимо, що інформаційна логістика визначає оптимальність інформаційних потоків та потокопровідну мережу передачі інформації. Саме, для таких проектів якість є одним із основних критеріїв прийняття їх замовником. В роботі [2] визначено основні метрики якості ІТ-проектів, які в достатній мірі можуть відповідати проектним розробкам програмного забезпечення в інформаційній логістиці:

- інтенсивність змін і стабільність, що визначається можливістю запровадження робіт по зміні базової конфігурації розробки;
- дефекти і коефіцієнти дефектності, що визначено кількістю випадків їх усунення на одиницю компоненту розробки продукту;
- доробки та адаптованість, що визначається кількістю витраченого часу на внесення змін в компоненти розробки продукту;

- стан завершеності розробки, що визначається кількістю відмов, тривалістю часу між відмовами в межах тестування на одну версію або компоненту розробки продукту.

Критерії якості мають характеристики, що можуть визначатись у межах встановлених метрик, як їх кількісні/якісні складові (атрибути) [4]: зручність установки, цілісність, сумісність, надійність, стійкість, захист, безпека, зручність використання та тестування, доступність, ефективність, можливість модифікації, продуктивність, надійність і масштабованість, надійність, можливість повторного використання. Атрибути якості з визначеними пріоритетами дозволяють оптимізувати баланс характеристик продукту. Оцінювання атрибутів метрик проводиться за допомогою визначення рівня відповідності по шкалі: номінальній, порядковій, інтервальній, відносній. Таким чином, при оцінюванні якості продукту в межах ІТ-проєкту досягається зв'язок між чинником-критерієм-метрикою.

Виконання критеріїв якості забезпечують успіх отримати готовий програмний продукт. Вся проєктна діяльність має супроводжуватись виконанням функції контролінгу [3], яка реалізується в результаті аудиту якості продукту в межах ІТ-проєкту. Аудиту підлягає сформована система метрик оцінки якості, а також можливість їх кількісного виміру. Разом з цим в межах ІТ-проєкту системно виконується обрахунок витрат, результат яких відображується в ціннісних проєктних оцінках. Параметрами такої перевірки перш за все можна визнати: бюджетування (план доходів та витрат), відсоток пройдених технічних робіт в межах графіку виконання та його фінансової вартості, реальна вартість виконуваних робіт в мжах ІТ-проєкту, отримана вартість в межах виконаного проєкту.

Таким чином, дотримання критеріїв якості продукту є однією із основних гарантій успіху проєктних розробок, що ґрунтується на відповідних чинниках, визначених системою оцінки якості ІТ-проєкту.

Література:

1. ДСТУ КО 9000:2015. Основні положення та словник термінів. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 45 с.
2. Royce W. Software Project Management. A unified framework. *Addison-Wesley*, 1998. 406 p.
3. Потапова Н.А. Інформаційно-аналітична система логістичного адміністрування підприємств АПК. *Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2013. Випуск 2. С. 158-164.
4. Wiegers K., Beatty J. Software Requirements. *Microsoft Press*, 2013. 672 p.
5. Marasco J. The Software Development Edge. *AddisonWesley Professional*, 2005. 336 p.